

Alegat 91.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy o uregulowaniu stosunków osobistych i służbowych nauczycieli szkół ludowych, należących do siły zbrojnej.

Wysoki Sejmie!

Jedna z władz krajowych zapytała c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia, jakich należy trzymać się zasad przy wymiarze należytości, powołanych do czynnej służby wojskowej takich nauczycieli, którzy pobierają dochody z funduszków nie państwowych (gminnych, powiatowych lub krajowych).

To było powodem, iż c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z dnia 8. Lipca r. b. l. 9754. zwróciło się do galic. Rady szkolnej krajowej, a wskazując, że w powyższym kierunku nie masz dotąd obowiązującej prawnej normy, oznajmiło, iż pozostawia Radzie szkolnej krajowej wydanie w poszczególnych wypadkach odpowiednich zarządzeń w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Zarazem nadmieniło c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia, iż uregulowanie tej sprawy w drodze ustawodawczej byłoby pożądanem, że więc należy porozumieć się z Wydziałem krajowym, ażeby tenże przygotował na najbliższą sesję Wysokiego Sejmu projekt odpowiedniej ustawy, przyczem by za podstawę służyć miały o ile możności postanowienia ustawy państwowej z dnia 22. Czerwca 1878. l. 59. dz. pr. państw. tyczącej się funkcjonaryuszów państwowych.

Czyniąc zadość życzeniu c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia, Wydział krajowy porozumiał się z Radą szkolną krajową względem osnowy zamierzonej ustawy i przedstawia załączony projekt Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 1. Października 1878.

Ludwik Hr. Wodzicki w. r.

Marszałek krajowy.

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

**z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uregulowaniu stosunków osobistych i służ-
bowych nauczycieli szkół ludowych należących do siły zbrojnej, pod względem ich
obowiązku do czynnej służby w wojsku stałem, w marynarce wojennej, w obronie
krajowej lub w pospolitem ruszeniu.**

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem postanawiam co następuje :

§. 1. Niniejsza ustawa obejmuje nauczycieli szkół ludowych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem mianowicie dyrektorów szkół wydziałowych, kierujących nauczycieli, jakoteż nauczycieli i młodszych nauczycieli szkół ludowych wszelkich kategorii, czy to stale czy tymczasowo (prowizorycznie) zamianowanych, jeżeli mają prawo do emerytury albo odprawy, tudzież zastępców nauczycieli w szkołach ludowych posiadających kwalifikacyę nauczycielską lub zaświadczenie złożonego egzaminu dojrzałości w seminaryum nauczycielskiem, i praktykantów nauczycielskich pobierających ad-juta pedagogiczne, nareszcie nauczycieli bądź stale bądź czasowo w stan spoczynku przeniesionych.

§. 2. Obowiązek stawienia się, wyjąwszy przypadku stawienia z urzędu, stosownie do §. 46. ustawy z dnia 5. Grudnia 1868 (Dz. u. p. Nr. 151) o służbie wojskowej, dobrowolne wstąpienie w randze oficera do obrony krajowej nieczynnej, tudzież okoliczność, że jednoroczna służba pod bronią w obronie krajowej lub przez jednorocznego ochotnika nie została jeszcze rozpoczęta, jakoteż że po wysłużeniu czasu przepisanego pod bronią obowiązek do służby wojskowej jeszcze nie ustał, nie stanowią przeszkody przyjęcia do służby nauczycielskiej w szkołach ludowych.

§. 3. Jeżeli nauczyciel szkół ludowych wstąpi dobrowolnie w skład armii z obowiązkiem służenia pod bronią dłużej niż rok, zrzeka się tem samem służby nauczycielskiej.

Atoli jeżeli to uczyni w razie wojny i na czas jej trwania, może zatrzymać posadę nauczycielską pod warunkiem jednak, że otrzyma przyzwolenie właściwej władzy szkolnej, które nie może być odmówione, chyba że tego wymagają niezbędnie stosunki służbowe.

§. 4. Nauczyciele szkół ludowych należący do siły zbrojnej nie potrzebują urlopu, jeżeli zostaną powołani do czynnej służby (do czynnej służby w pospolitem ruszeniu). Jeżeli powołany znajduje się na urlopie udzielonym mu przez władzę szkolną, ustaje urlop natychmiast w skutek powołania.

§. 5. Podczas czynnej służby wojskowej, którą się odbywa:

- a) w celu własnego wykształcenia wojskowego w okresie wyznaczonym ustawą na wykształcenie rekrutów,
- b) z powodu peryodycznych ćwiczeń wojskowych,
- c) w razie uruchomienia i
- d) w razie powołania pospolitego ruszenia, zatrzymuje każdy nauczyciel szkół ludowych swą posadę nauczycielską i stopień w tej służbie.

Służba wojskowa tego rodzaju nie przeszkadza dostąpieniu wyższej posady w służbie nauczycielskiej i nie przerywa pięciolecia, które wysłużyć ma dla otrzymania wyższej płacy.

Na czas ustawą przepisanej czynnej służby wojskowej pod bronią zabezpiecza się każdemu nauczycielowi posada nauczycielska tej samej kategorii i tego samego stopnia jaką zajmuje, służba taka przerywa jednak z wyjątkiem wymienionego pod c) czasu uruchomienia, pięciolecie potrzebne do otrzymania wyższej płacy.

Przepis §. 10. ustawy z dnia 27. Grudnia 1875 (dz. u. p. L. 158) co do roku wojennego będzie miał zastosowanie w obliczeniu czasu służby w ogóle, nie zaś przy obliczeniu pięciolecia potrzebnego do uzyskania wyższej płacy w służbie nauczycielskiej.

§. 6. Do nauczycieli szkół ludowych powołanych do czynnej służby wojskowej, zastosowane będą przepisy o należytościach, wydane dla wojska stałego, marynarki wojennej i obrony krajowej, jakoteż na przypadek pospolitego ruszenia.

Co do płac przywiązanych do ich służby nauczycielskiej obowiązują następujące przepisy:

1) Na czas czynnej służby wojskowej wymienianej w §. 5. pod a) b) i d) płace do służby nauczycielskiej przywiązane, jeżeli nie są zależne od pełnienia pewnych specjalnych obowiązków, nie będą ani w całości ani częściowo wstrzymane.

Co do płac pobieranych za pełnienie pewnych szczegółowych obowiązków, będą zastosowane przepisy o nauczycielach będących na urlopie.

2) Na czas służby wojskowej pod bronią, która z mocy ustawy trwać ma rok jeden lub dłużej, ustają wszelkie pobory do posady nauczycielskiej przywiązane.

3) W razie uruchomienia (§. 5. lit. c) nauczyciele do czynnej służby wojskowej powołani pobierać będą, dopóki należą do stanu żołnierzy nie oficerów, w całości płace przywiązane do ich posady nauczycielskiej, które policzone być mają do emerytury, zastępcy i praktykańcy należytości za zastępstwo i adjuta.

Zonaty, którzy utrzymują rodzinę i dom, zabezpiecza się pobór wszystkich płac niezależnych od pełnienia pewnych specjalnych obowiązków, natomiast nie mają prawa do zaopatrzenia swych rodzin w myśl przepisów o płacach wojskowych. — Od tych korzyści wyjęci są tylko ci, którzy nie czynili jeszcze zadosyć przepisanej ustawą obowiązkowi jednorocznej lub dłużej trwać mającej służby pod bronią.

4) Nauczyciele należący do rzędu tych, którzy pobierają gażę wojskową, pobierać będą podczas czynnej służby wojskowej na przypadek uruchomienia:

- a) w każdym razie trzecią część płac nauczycielskich, które do emerytury liczone być mają a względnie należytości za zastępstwo lub adjutów,
- b) jeżeli płaca wojskowa (bez dopłat) nie licząc trzeciej części płacy nau-

czycielskiej pod a) wzmiankowanej, nie dochodzi całkowitej kwoty płacy nauczycielskiej, z tej ostatniej taką kwotę, jaka potrzebną jest do wyrównania różnicy.

Jeżeli płaca wojskowa wynosi tyle co nauczycielska lub więcej, wypłata tej ostatniej ustaje na czas poboru pierwszej z wyjątkiem pozostawionej trzeciej części.

- c) Ci nauczyciele, którzy są żonaci utrzymując rodzinę i dom, pobierać będą oprócz tego dodatek służbowy, dodatek na mieszkanie i należitości w naturze a natychmiast nie mają dla rodzin prawa do zaopatrzeń ustanowionych przepisami o płacach wojskowych.

Nauczycielom w tym przypadku będącym, może być w myśl lit. b) strąconą część płacy nauczycielskiej, należitości za zastępstwo lub adjutum tylko wtedy i tylko o tyle, o ile te należitości nauczycielskie razem z wojskową płacą wynoszą więcej niż 1200 złr. w. a. rocznie.

§. 7. Nauczyciele w stanie stałego lub czasowego spoczynku pobierać będą podczas czynnej służby wojskowej należące się im podług regulaminu płace wojskowe i nadto swoją emeryturę bez żadnego uszczuplenia.

§. 8. Jeżeli nauczyciel pełniąc bez przerwy służbę wojskową jako pobierający gażę, otrzymał wyższą płacę wojskową, nie wywiera to żadnego wpływu na wymiar należitości, przypadającej podług §. 6. z tytułu jego nauczycielstwa.

§. 9. O prawach do zaopatrzenia nauczycieli szkół ludowych z powodu ich służby wojskowej, równie jak o prawach sług rządowych cywilnych, stanowi ustawa z dnia 27. Grudnia 1875 (Dz. u. p. l. 158). Nauczyciele szkół ludowych, którzy niewysłużyli jeszcze całkowitych lat 10 i podczas czynnej służby wojskowej stali się nie tylko niezdawnymi do służby wojskowej i nauczycielskiej, lecz także niezdawnymi do zarabkowania w stanie cywilnym (§§. 6. i 82. ustawy powyższej), otrzymają miasto odprawy (art. 39. ust. z d. 2. Maja 1873. dz. ust. i rozporz. kraj. L. 251) emeryturę, którą w każdym poszczególnym wypadku oznaczy c. k. krajowa Rada szkolna za porozumieniem się z Wydziałem krajowym.

§. 10. Wdowom i sierotom po nauczycielach zmarłych podczas pełnienia służby wojskowej, zastrzega się prawo do należitości przypadających stosownie do całkowitego czasu, który zmarły wysłużył.

Gdyby przepisy wojskowe dotyczące się prawa wdów i sierót do zaopatrzenia różniły się od postanowień zawartych w tym względzie w ustawie z dnia 2. Maja 1873 (dz. ust. i rozp. kraj. l. 251), to w każdym razie zastosowane być ma do nich postępowanie korzystniejsze i w każdym przypadku na etacie emerytalnym wojskowym ciężać ma tylko zaopatrzenie przypadające według przepisów wojskowych za policzalny czas służby wojskowej, na etacie zaś emerytalnym nauczycieli szkół ludowych nadwyżka przypadająca podług przepisów o emeryturach nauczycieli szkół ludowych na podstawie ogólnego czasu służby.

§. 11. Ustawa niniejsza obowiązuje od 25. Czerwca 1878.

§. 12. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia, który w tej mierze porozumieć się ma z Moim Ministrem obrony krajowej.